

Проект фінансується
Європейським Союзом

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ДІАЛОГ
ЗІ СПРИЯННЯ
ТОРГІВЛІ

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Спрощення процедур торгівлі: оцінка політики з точки зору українських підприємств

(за результатами 3-ї хвили моніторингу
«Діалог зі сприяння торгівлі»)

Андрій Бутін

Ірина Федець

Старші наукові співробітники Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, експерти проекту «Діалог зі сприяння торгівлі»

м. Дніпро, 4 жовтня 2018 року

Інструмент моніторингу «Діалог з питань торгівлі»

2

Для чого:

- (1) **моніторинг та оцінка** впровадження політики щодо спрощення процедур міжнародної торгівлі
- (2) **виявлення бар'єрів** на шляху розвитку бізнесу, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність (ЗЕД)
- (3) **формування переліку пріоритетних** економічних, правових та регуляторних заходів (реформ) для покращення середовища ведення бізнесу в Україні.
- (4) оцінка **рівня залученості бізнесу** до діалогу з владою

Яким чином:

- (1) опитування керівників підприємств, що займаються ЗЕД
- (2) аналіз отриманих результатів
- (3) обговорення із зацікавленими сторонами
- (4) підготовка та адвокація рекомендації для коригування (розробки) заходів політики

Основні продукти:

- (1) щорічний аналітичний звіт
- (2) база даних, яка може використовуватися для різних аналітичних потреб
- (3) індекси та інші показники моніторингу спрощення процедур міжнародної торгівлі

Інструмент моніторингу «Діалог з³ питань торгівлі»

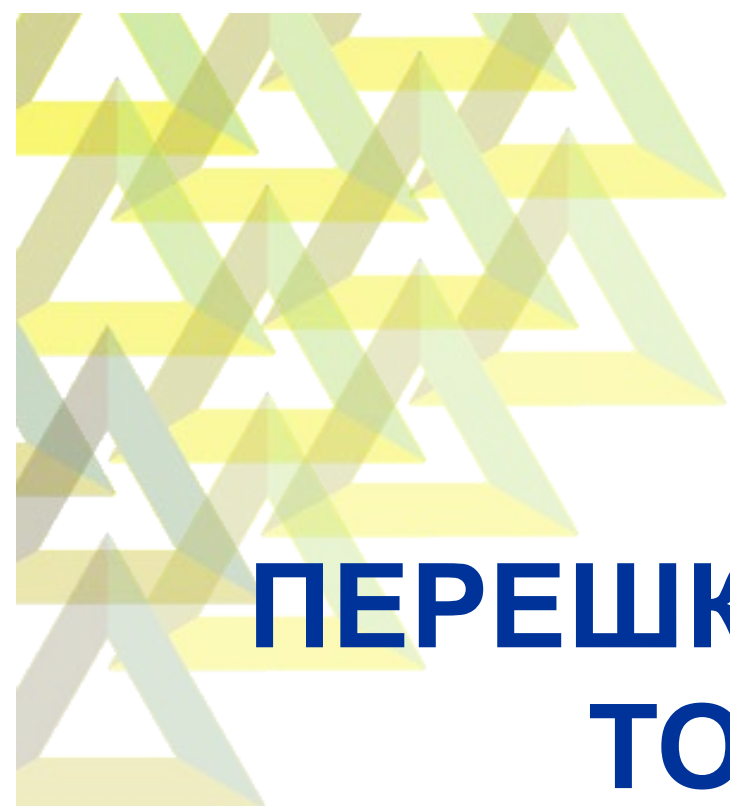
- У грудні 2017 – лютому 2018 року Інститут економічних досліджень та політичних консультацій провів **третю хвилю опитування** українських експортерів та імпортерів в рамках проекту «Діалог зі сприяння торгівлі»
- **Вибірка 1000** підприємств (було опитано 1019 підприємств).

Проект фінансується
Європейським Союзом

План презентації

- Перешкоди для ЗЕД з точки зору експортерів та імпортерів
- Оцінка роботи митниці експортерами та імпортерами:
  - Проблеми на митниці
  - Технічне оснащення
  - Корупція
  - Агрегований показник роботи митниці за регіонами
  - «Єдине вікно»
  - Часові та грошові витрати бізнесу
- Вплив Угоди про асоціацію
- Діалог з питань бізнес-влада

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗЕД З ТОЧКИ ЗОРУ ЕКСПОРТЕРІВ ТА ІМПОРТЕРІВ

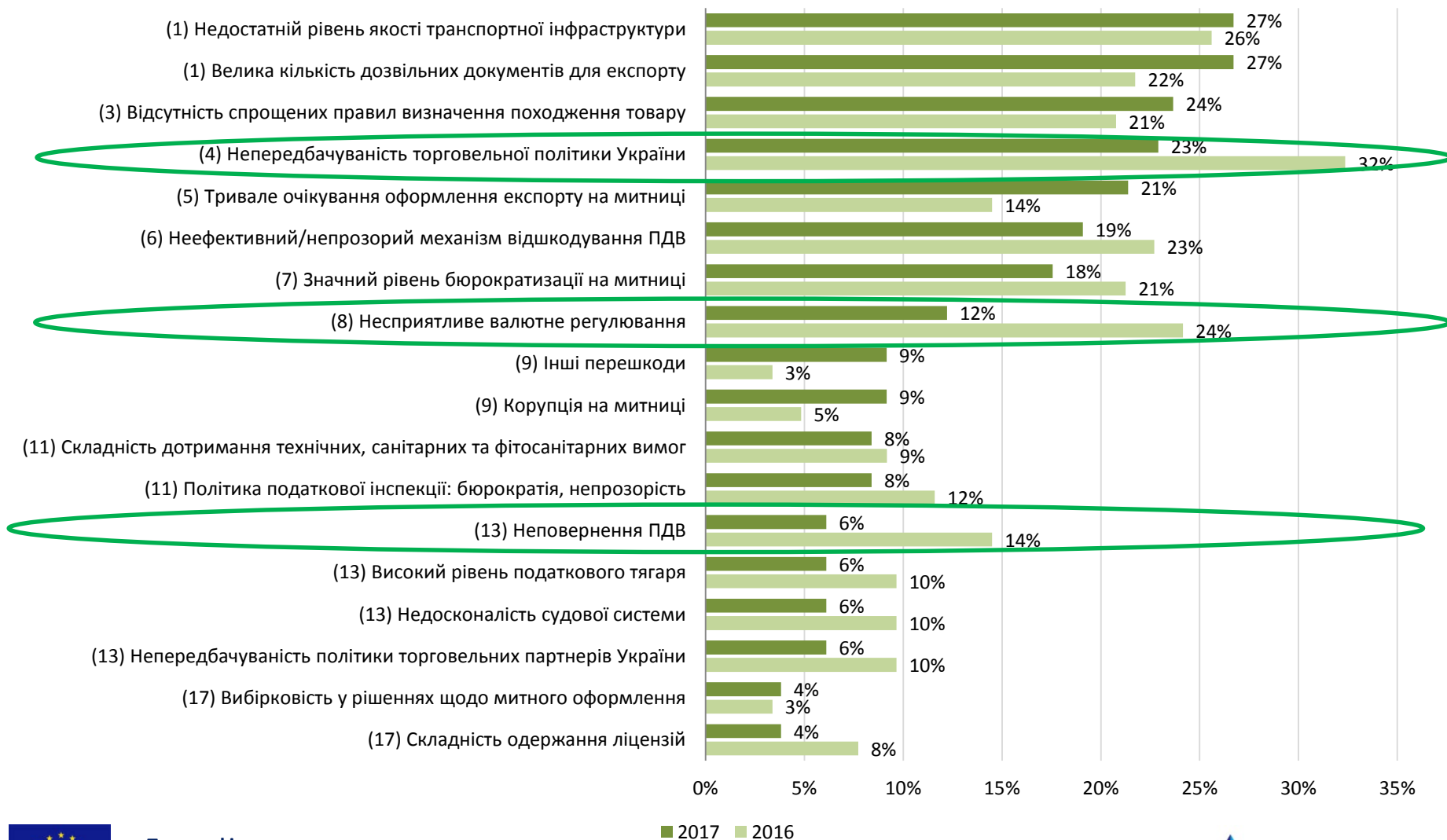

Проблеми при здійсненні ЗЕД

- Експортери та імпортери Дніпропетровської області стикаються з проблемами при здійсненні ЗЕД приблизно на такому ж рівні, як і опитані в цілому в Україні
- Приблизно кожен п'ятий експортер стикався з перешкодами, тоді як серед імпортерів – приблизно кожен четвертий

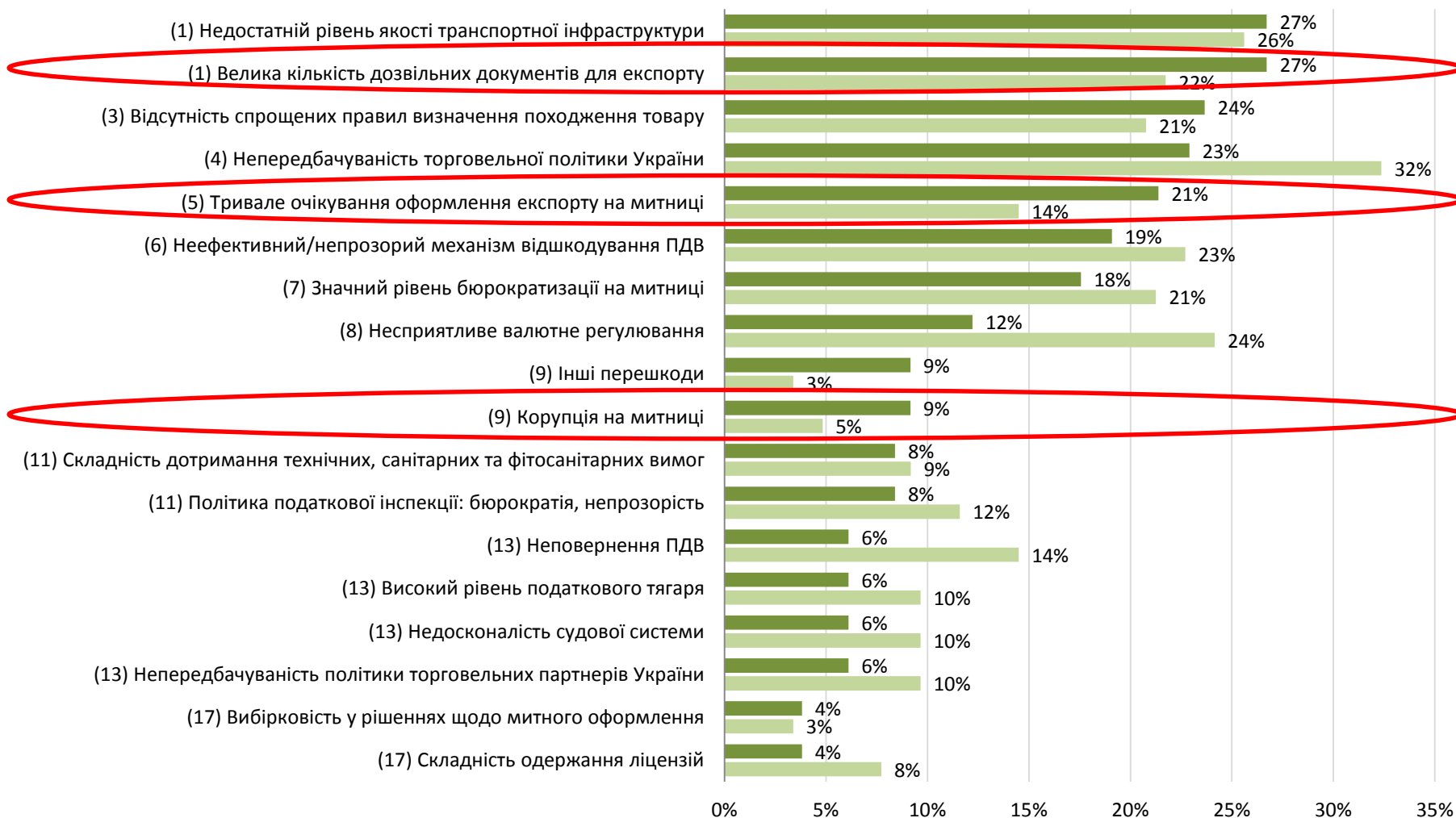
Перешкоди для експорту: що стало краще

Проект фінансується
Європейським Союзом

* Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респонденти могли обрати декілька відповідей

Перешкоди для експорту: що стало гірше

■ 2017 ■ 2016

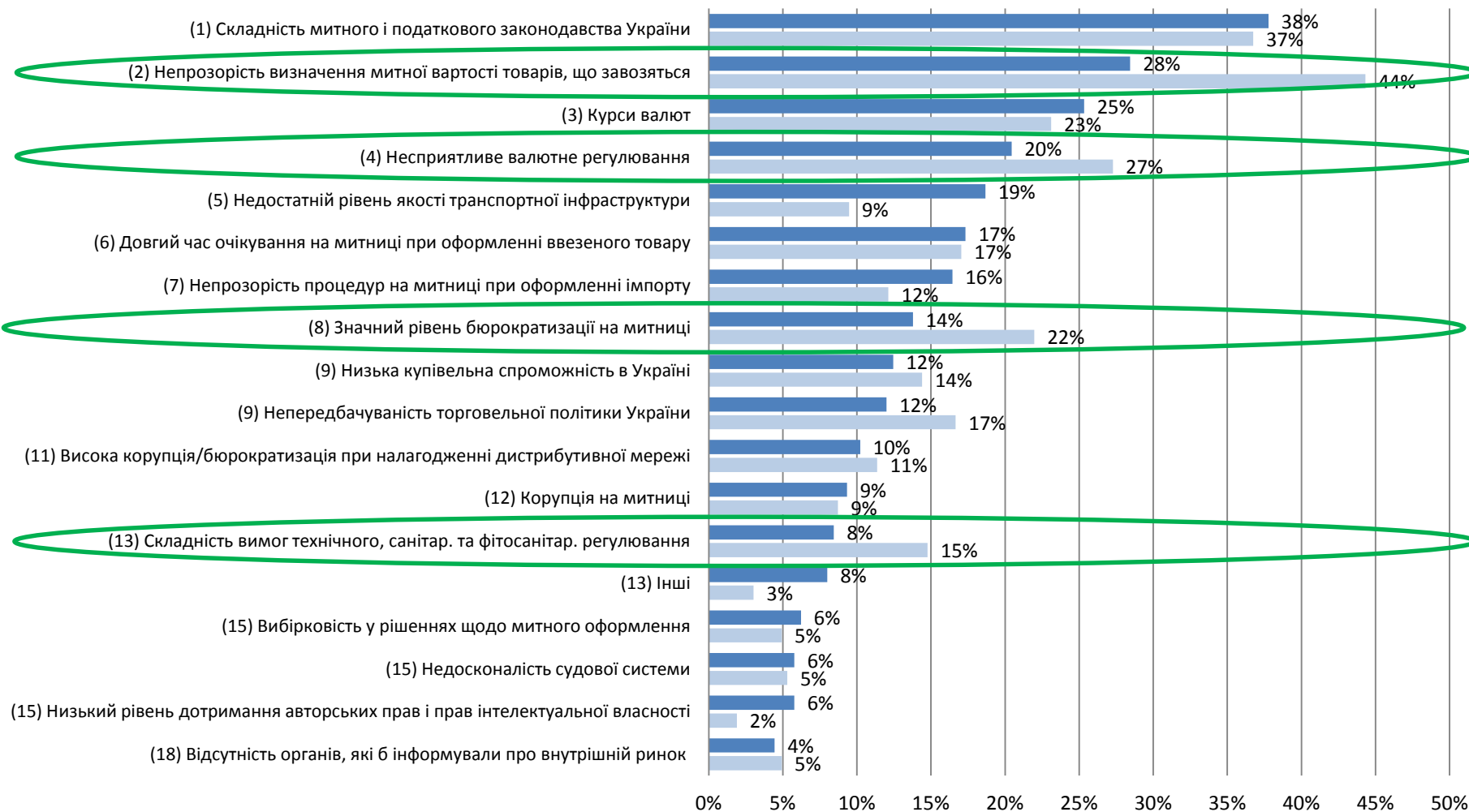
* Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респонденти могли обрати декілька відповідей

Проект фінансується
Європейським Союзом

Перешкоди для імпорту: що стало краще

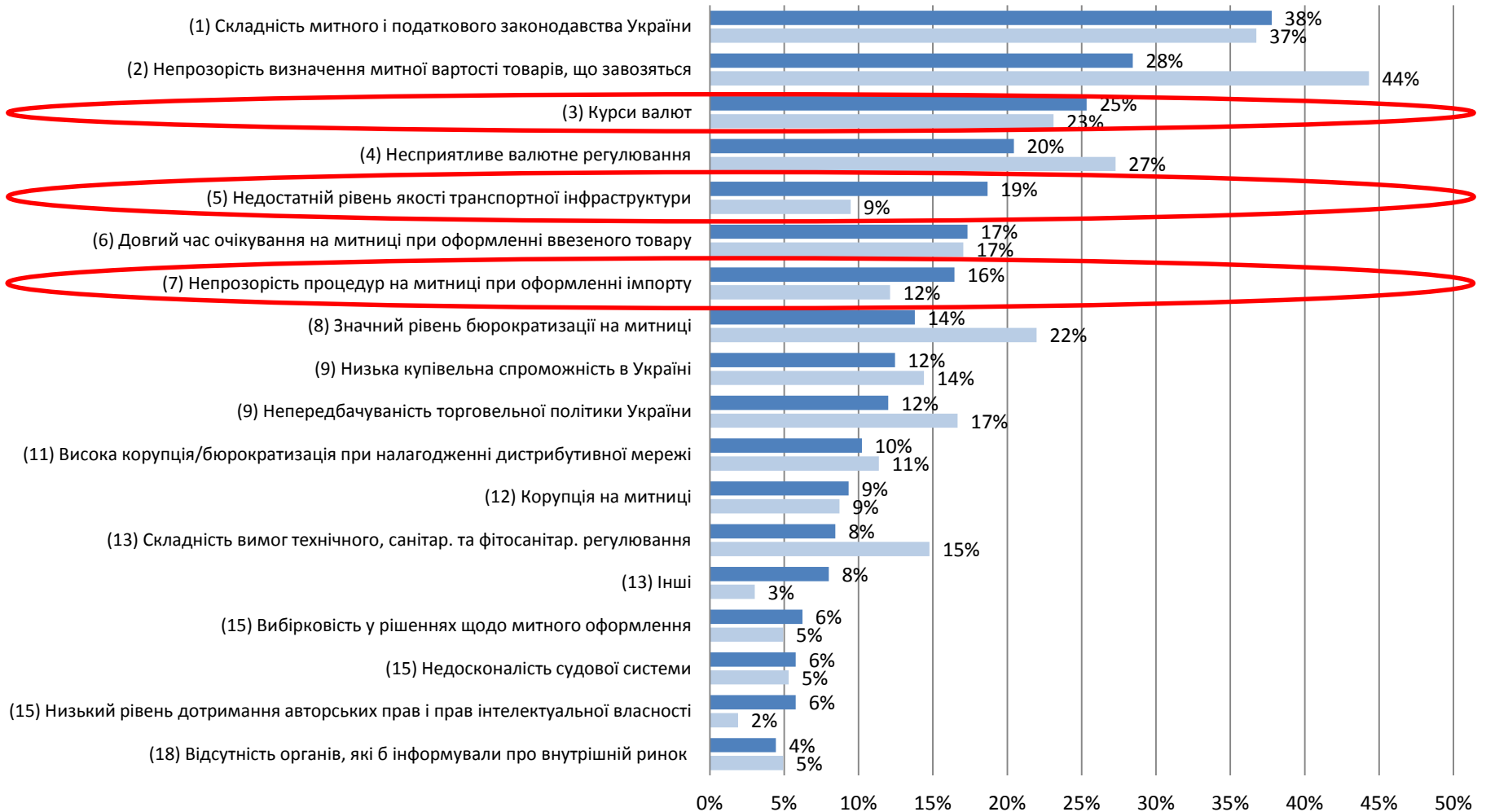
■ 2017 ■ 2016

* Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респонденти могли обрати декілька відповідей

Проект фінансується
Європейським Союзом

Перешкоди для імпорту: що стало гірше

■ 2017 ■ 2016

* Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респонденти могли обрати декілька відповідей

Проект фінансується
Європейським Союзом

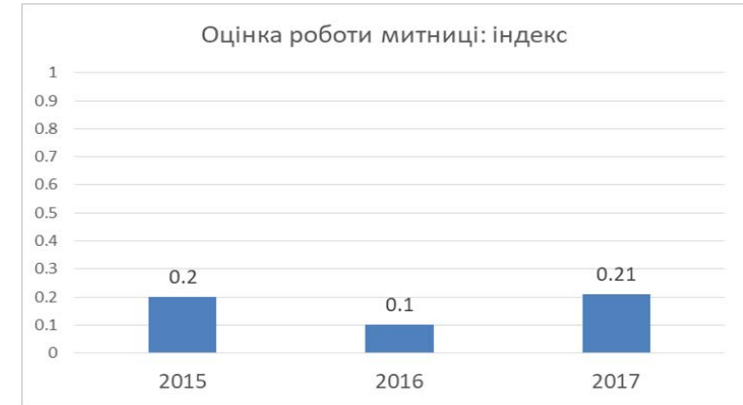

ОЦІНКА РОБОТИ МИТНИЦІ ЕКСПОРТЕРАМИ ТА ІМПОРТЕРАМИ

Оцінка роботи митниці

Оцінка ефективності роботи митних органів

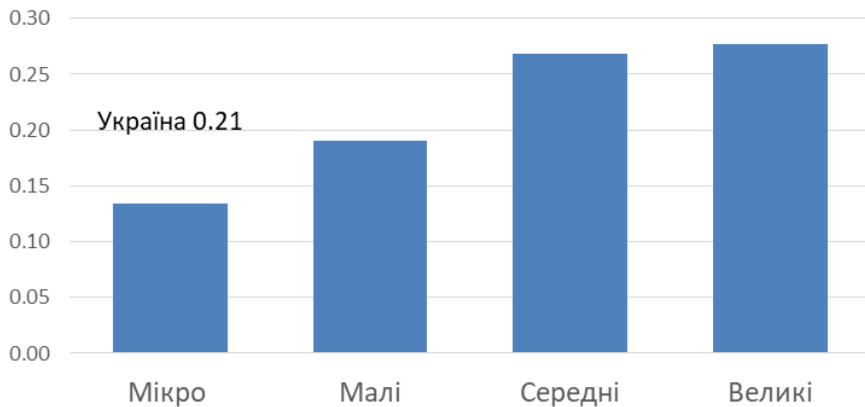
- Оцінки роботи митних органів в 2017 порівняно до 2016 покращились
- Індекс оцінки залишається відносно низьким: +0,21 на шкалі від -1 до +1
- Оцінки учасників ЗЕД Дніпропетровської області нижчі від середніх по країні: значення індексу складає -0.02

Оцінка роботи митниці: регіональний розподіл

Оцінка роботи митниці для підприємств різних груп

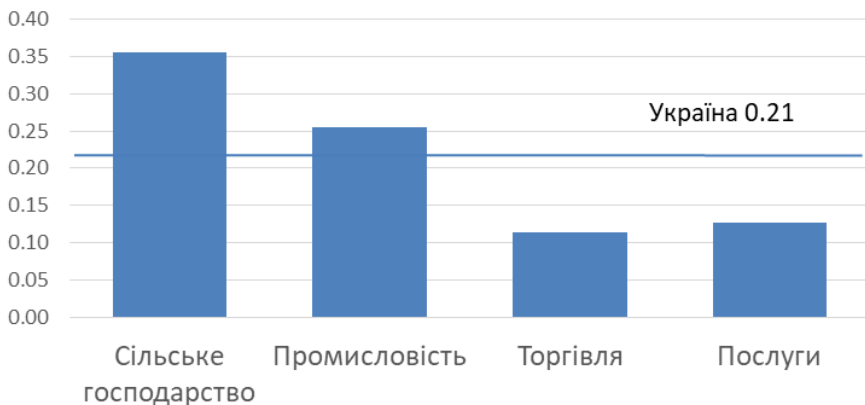
Оцінка роботи митниці підприємств різних розмірів

Оцінка роботи митниці підприємств різних видів ЗЕД

Оцінка роботи митниці підприємств різних секторів

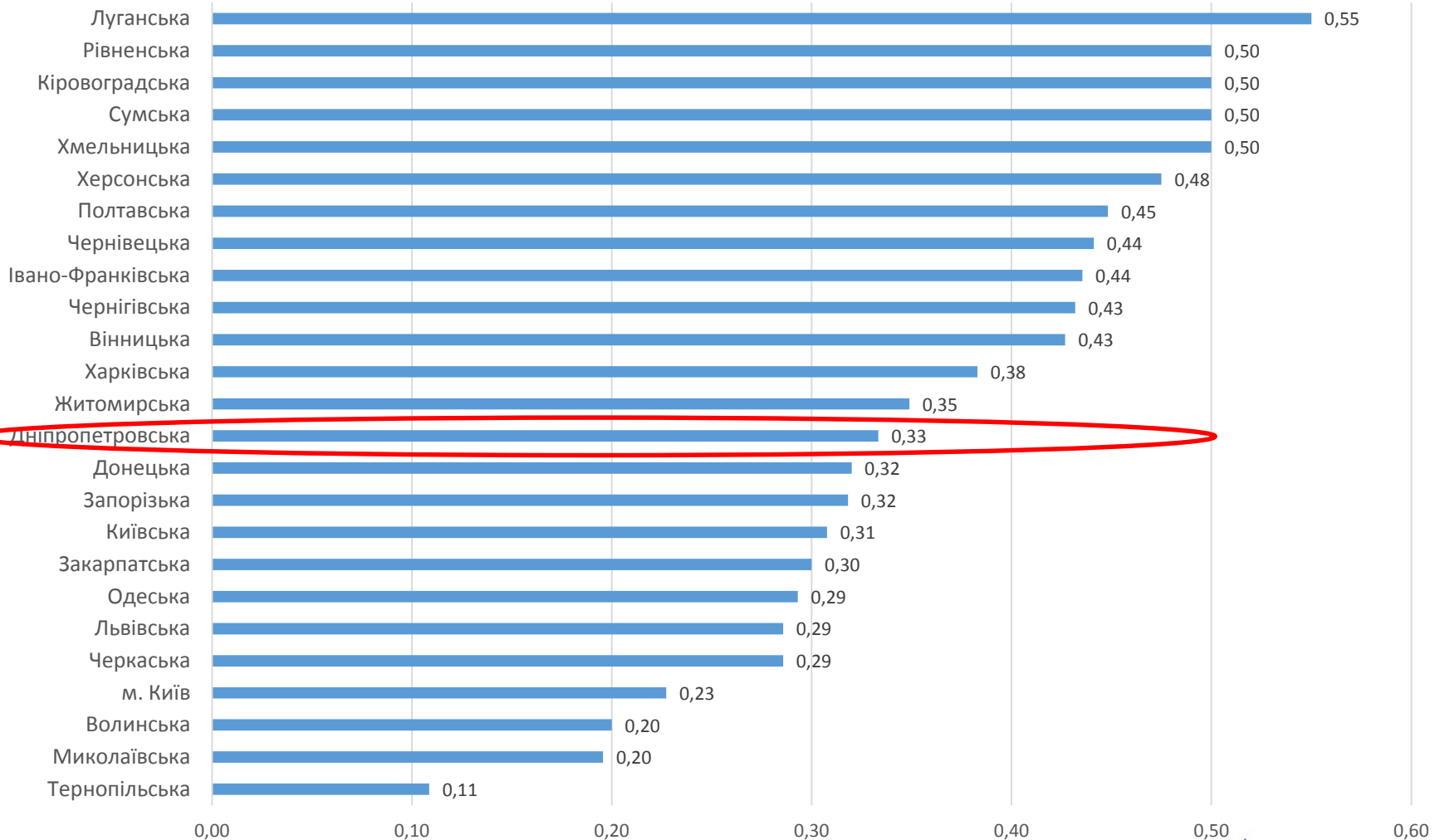

- Зі зменшенням розміру підприємства оцінки ефективності роботи митниці погіршуються
- Найкраще оцінюють роботу митниці с/г та промисловість, суттєво гірше – торгівля та послуги
- Оцінка від підприємств-експортерів в 4 рази вища ніж від підприємств-імпортерів

Проблеми у роботі митниці: Дніпропетровська область

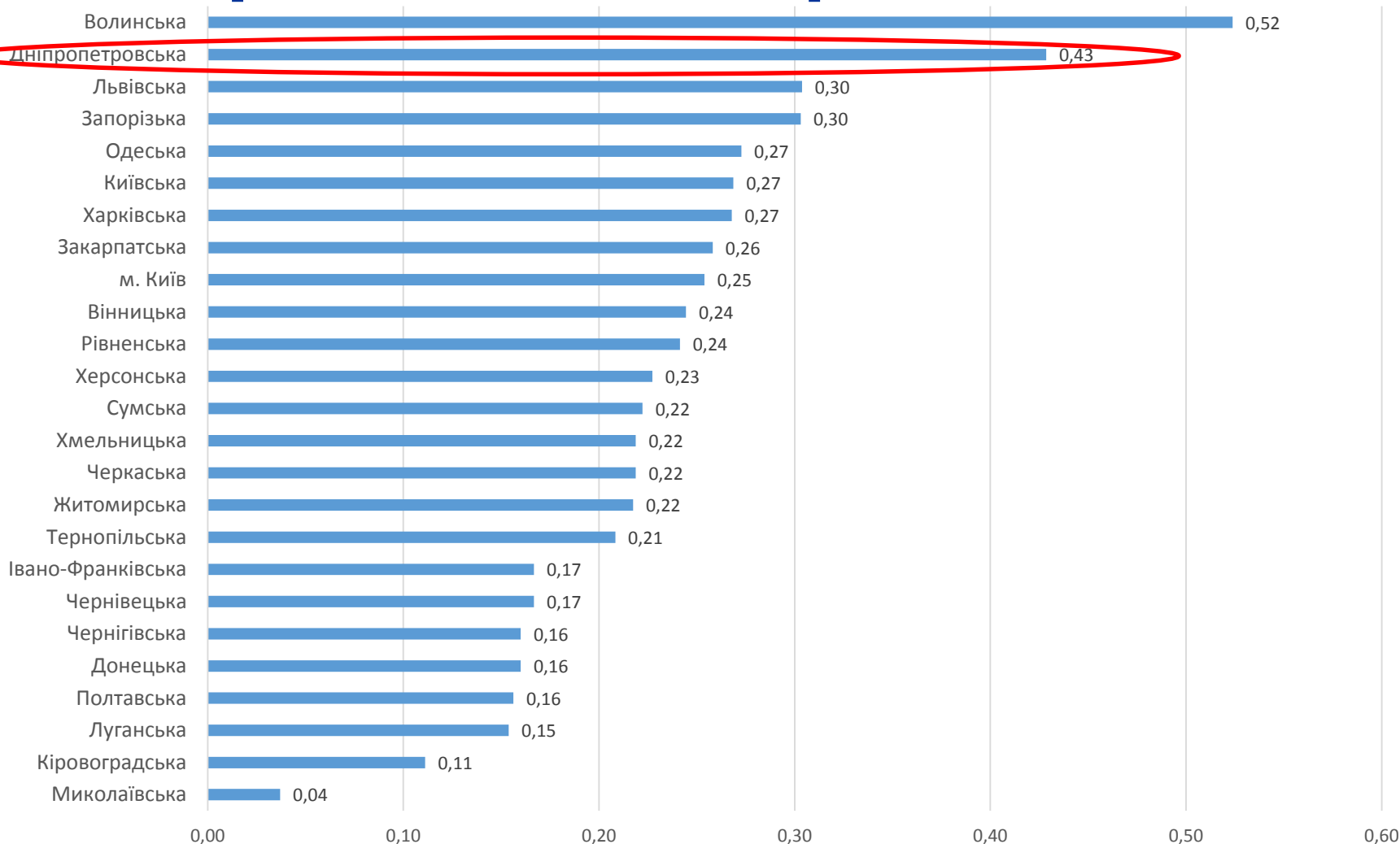

Оцінка технічного оснащення митниці: регіональний розподіл

Корупція як проблема на митниці:¹⁷ регіональний розподіл

«Важливі друзі» для бізнесу: Дніпропетровська область

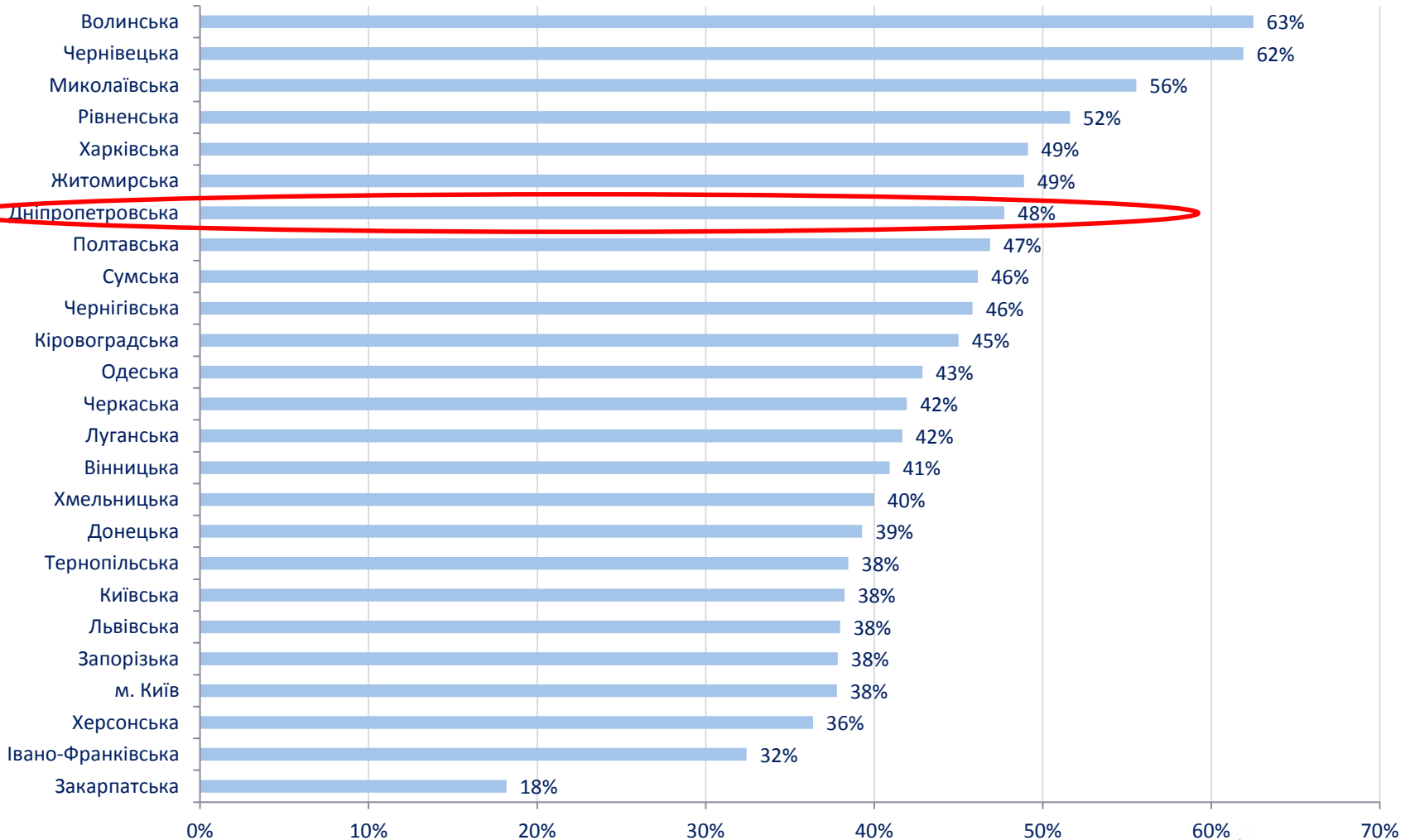
18

Органи влади, з якими важливо підтримувати неформальні стосунки, на думку бізнесу

- 48% опитаних підприємств Дніпропетровської області впевнені, що для успішного ведення бізнесу важливо або дуже важливо мати неформальні відносини з представниками органів влади
- Це дещо більше, ніж в Україні загалом: 42%
- Список «важливих друзів» очолюють митниця та податкова

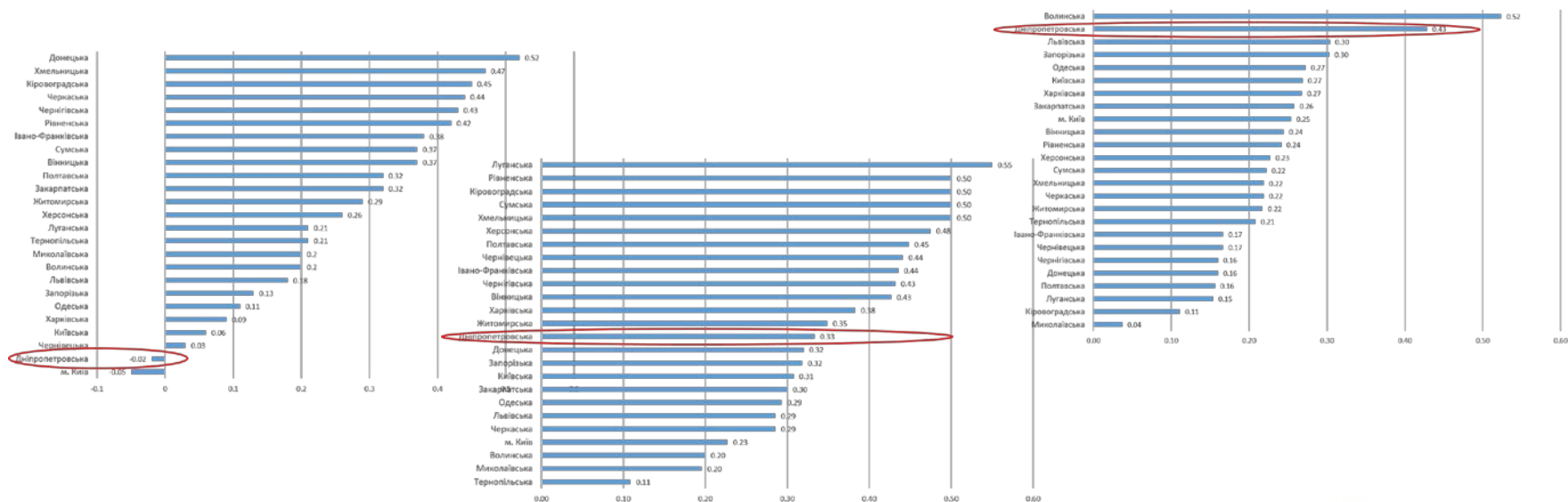
«Важливі друзі» для бізнесу: регіональний вимір

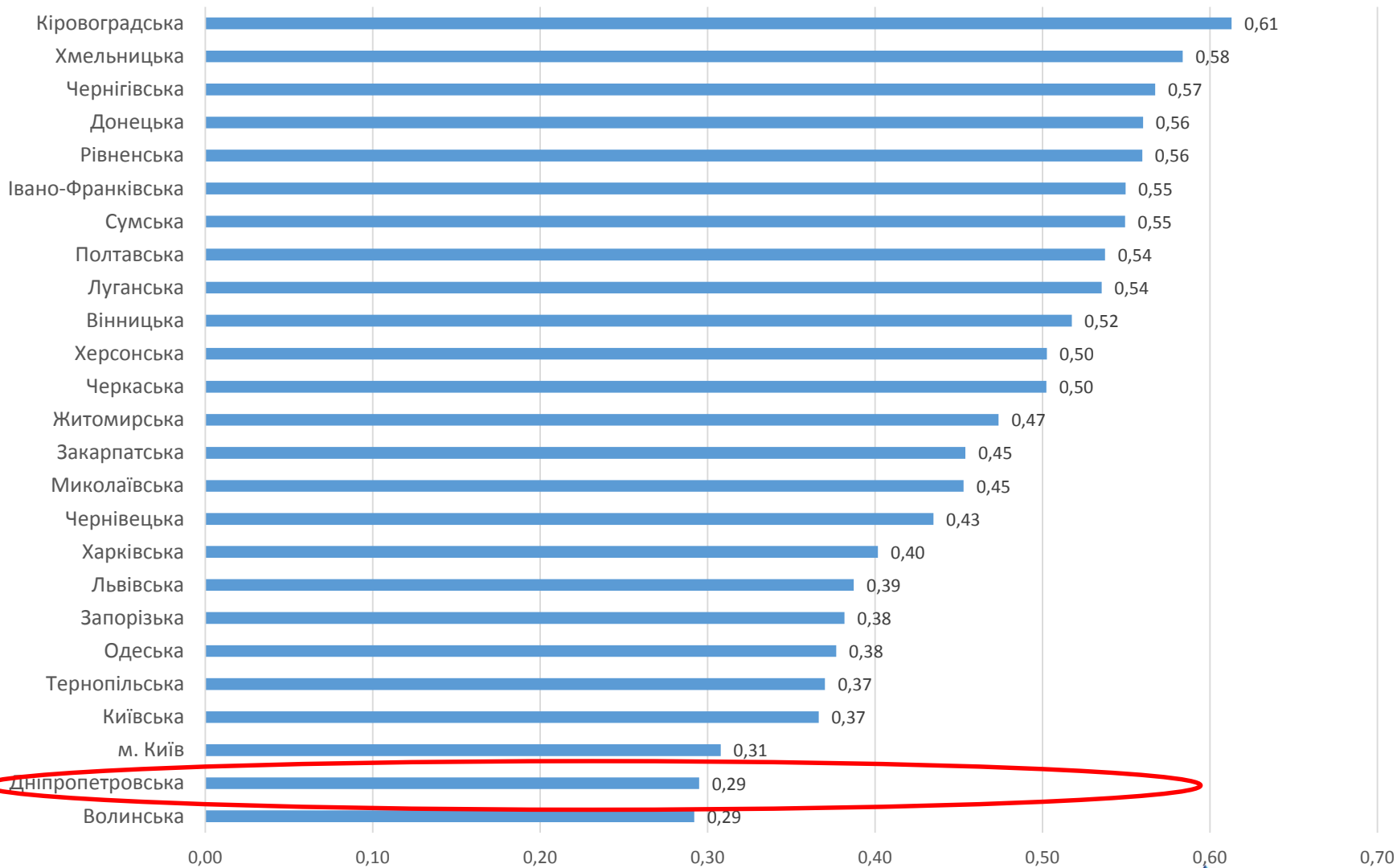
Агрегований показник (АП) :

АГРЕГОВАНИЙ ПОКАЗНИК ОЦІНКИ РОБОТИ МИТНИЦІ складається з трьох компонентів:

- (1) оцінка роботи митних органів (шкала від -1 до 1)
- (2) оцінка технічного оснащення митниці (шкала від -1 до 1)
- (3) оцінка корупції на митниці (% опитаних).

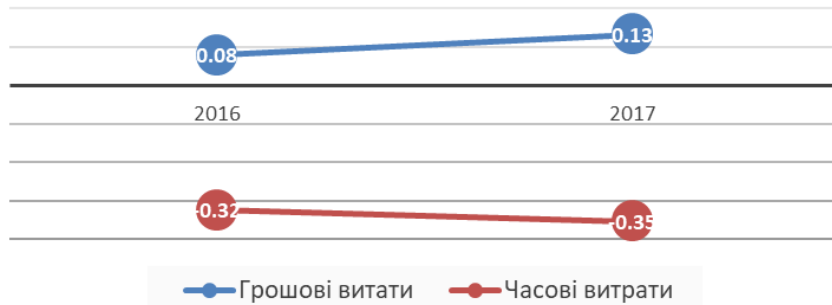

Агрегований показник (АП)

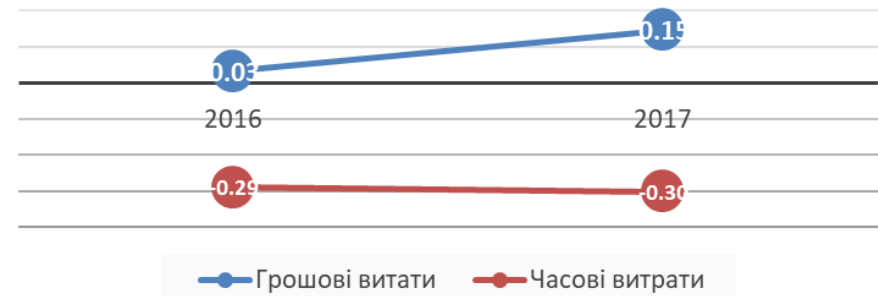

Вартість процедур митного оформлення

Динаміка витрат при проходженні усіх процедур митного оформлення експорту

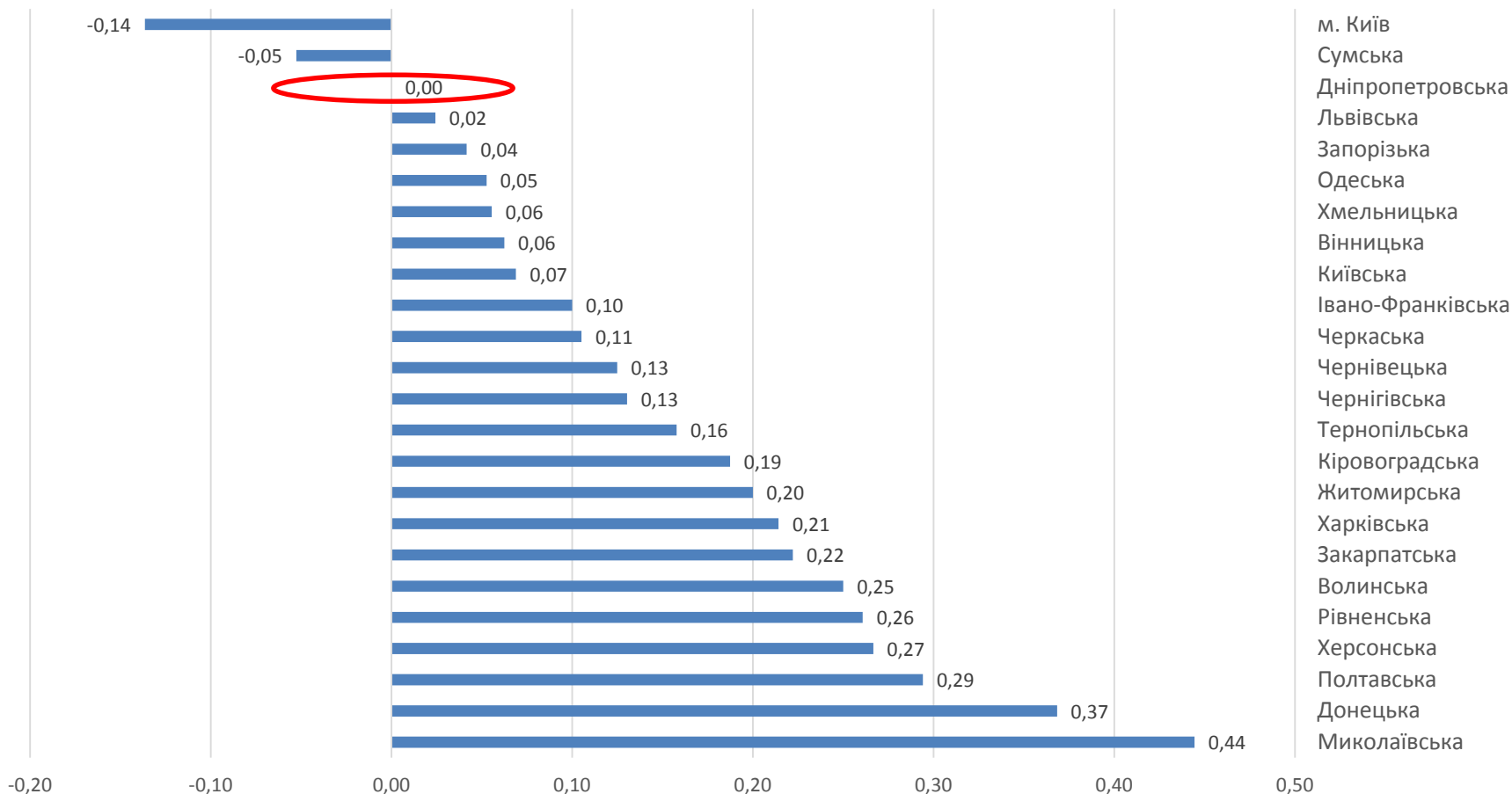
Динаміка витрат при проходженні усіх процедур митного оформлення імпорту

- Витрати часу при проходженні усіх процедур митного оформлення, як при експорті, так й при імпорті, зменшуються другий рік поспіль
- Грошові витрати при проходженні усіх процедур митного оформлення, як при експорті, так й при імпорті зростають. Імпортери відмічають трохи вищий темп зростання

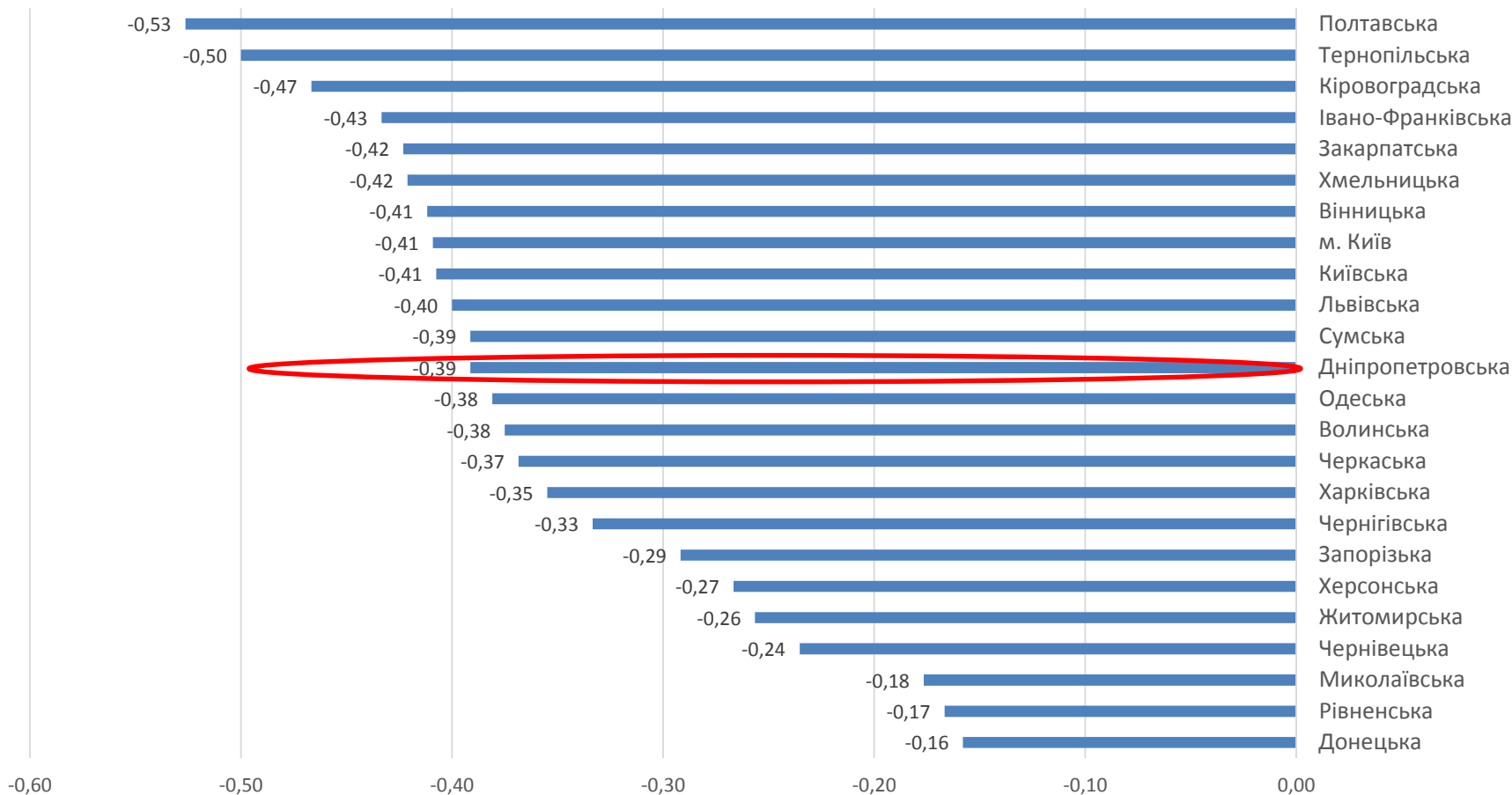
Грошові витрати при експорті

Динаміка грошових витрат при експорті (-1 - зменшились, 1- збільшились)

Часові витрати при експорті

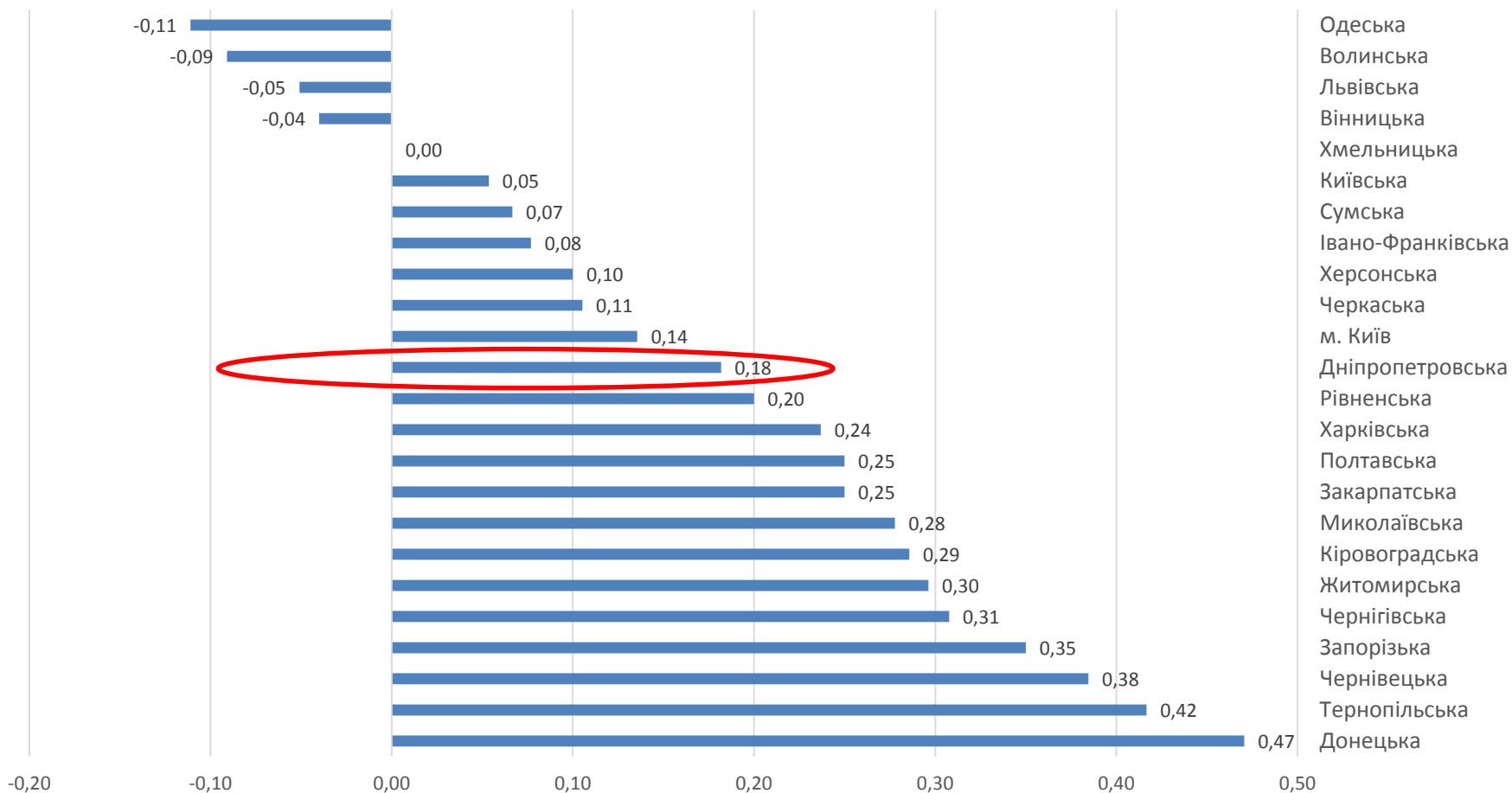
Динаміка часових витрат при експорті (-1 - зменшились, 1- збільшились)

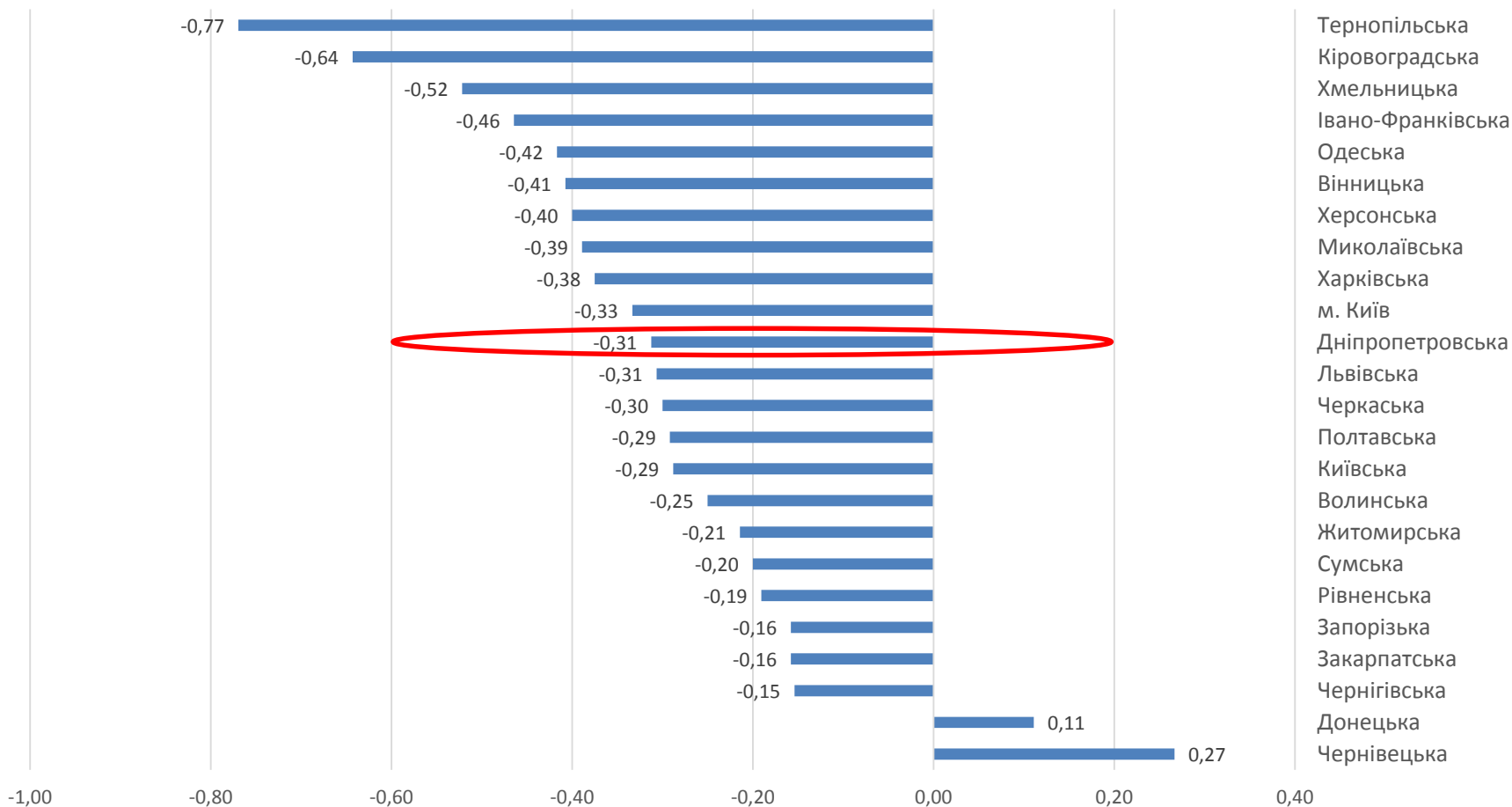
Грошові витрати при імпорті

Динаміка грошових витрат при імпорті (-1 - зменшились, 1 - збільшились)

Часові витрати при імпорті

Динаміка часових витрат при імпорті (-1 - зменшились, 1 - збільшились)

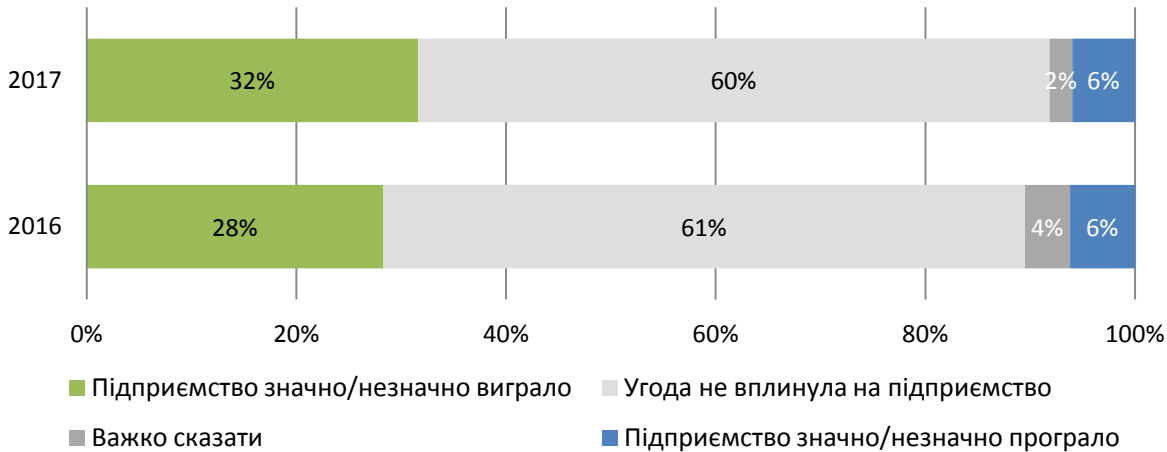

ВПЛИВ УГОДИ З ЄС З ТОЧКИ ЗОРУ БІЗНЕСУ

Вплив УА на бізнес

Вплив Угоди про асоціацію: оцінка

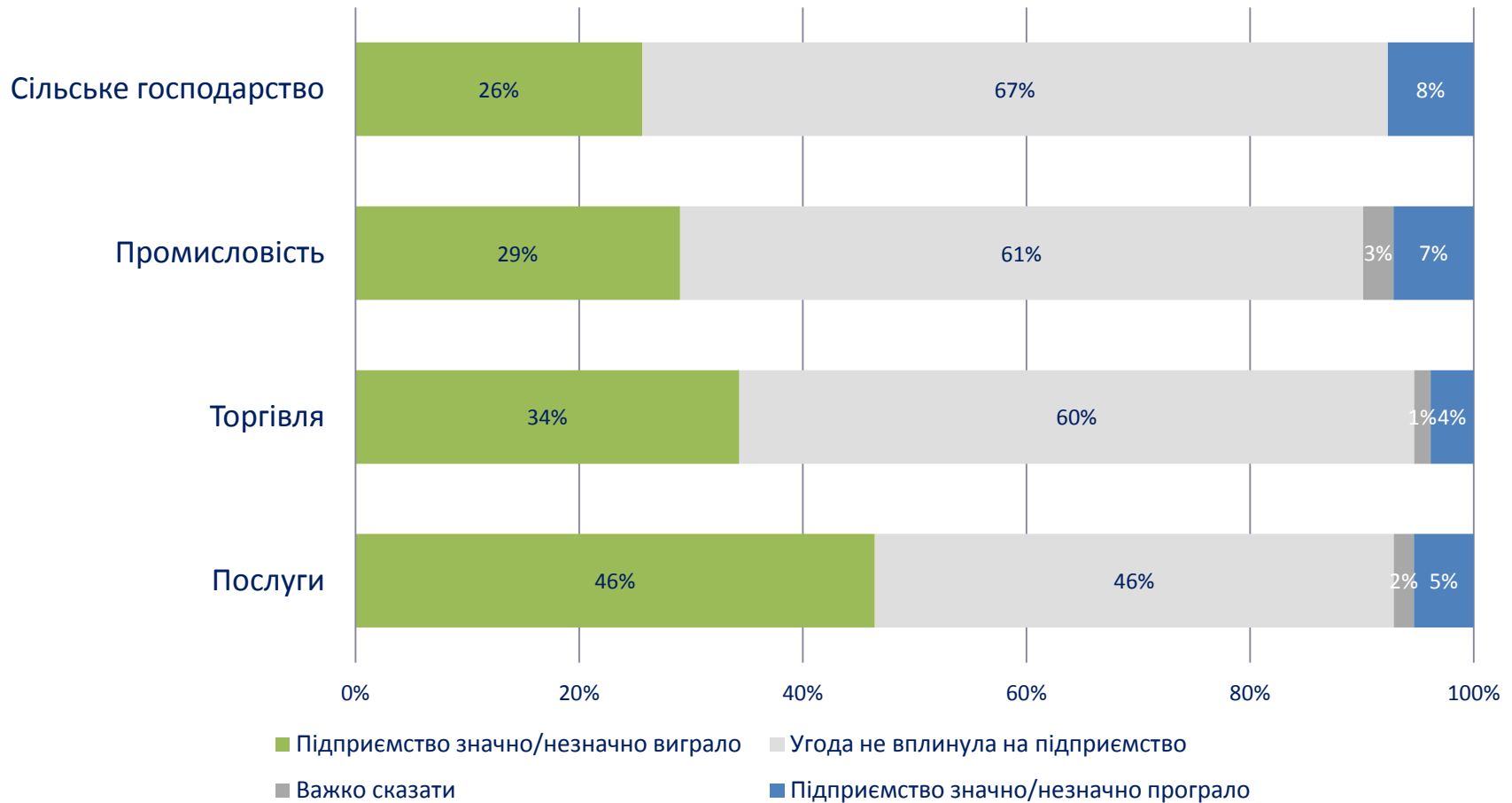
- У 2017 році зросла частка підприємств, які виграли від Угоди
- Частка тих, хто програв, стала: на рівні 6%
- Для багатьох Угода не принесла ані вигід, ані втрат

- Очікування значно більш оптимістичніші
- Частка тих, хто очікує виграшу, перевищує 50%.
- Частка тих, хто не знає, чого чекати, зберігається висока, але поступово скорочується

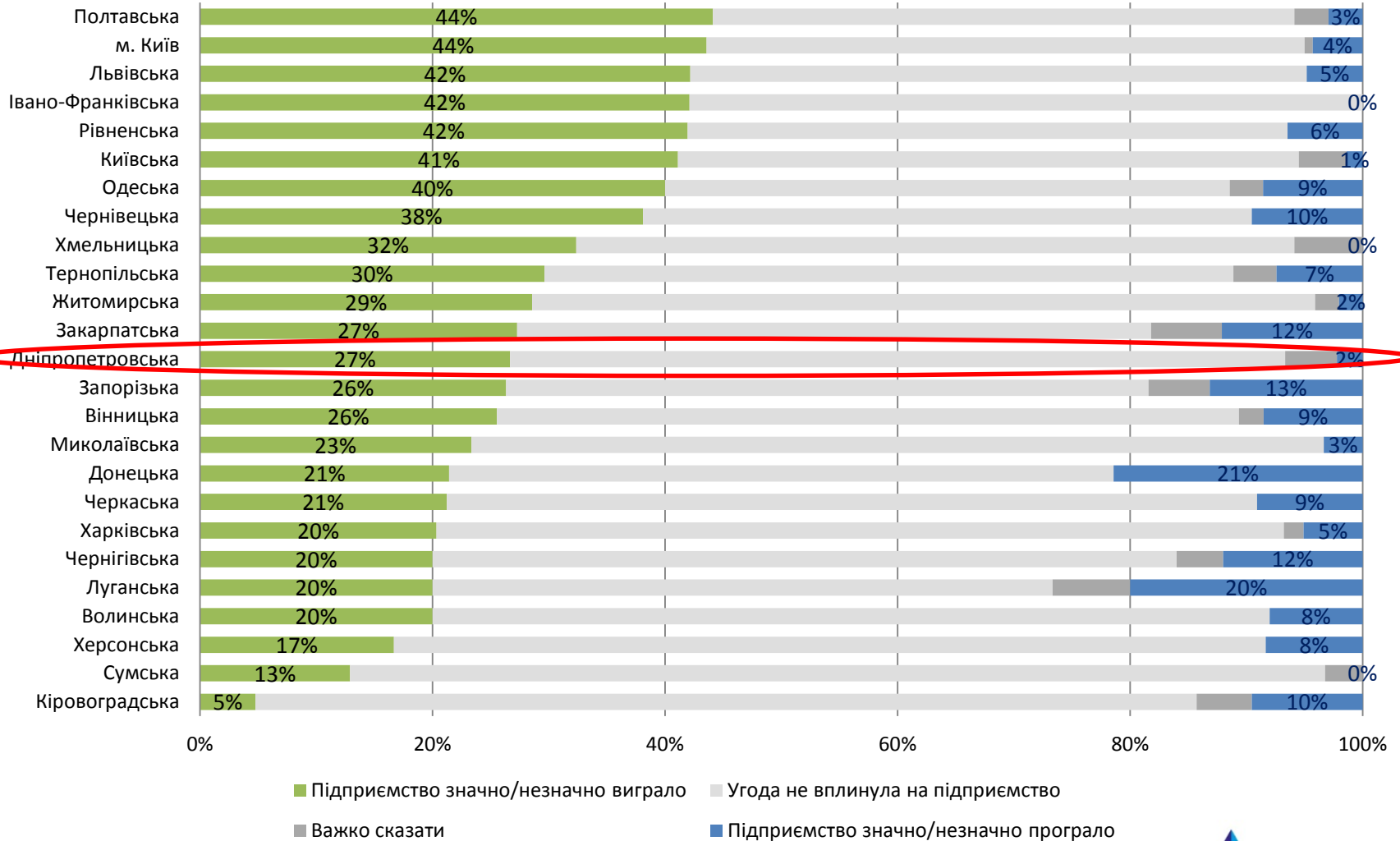
Вплив Угоди про асоціацію: прогноз на 5 років

Вплив УА на бізнес: для підприємств різних секторів

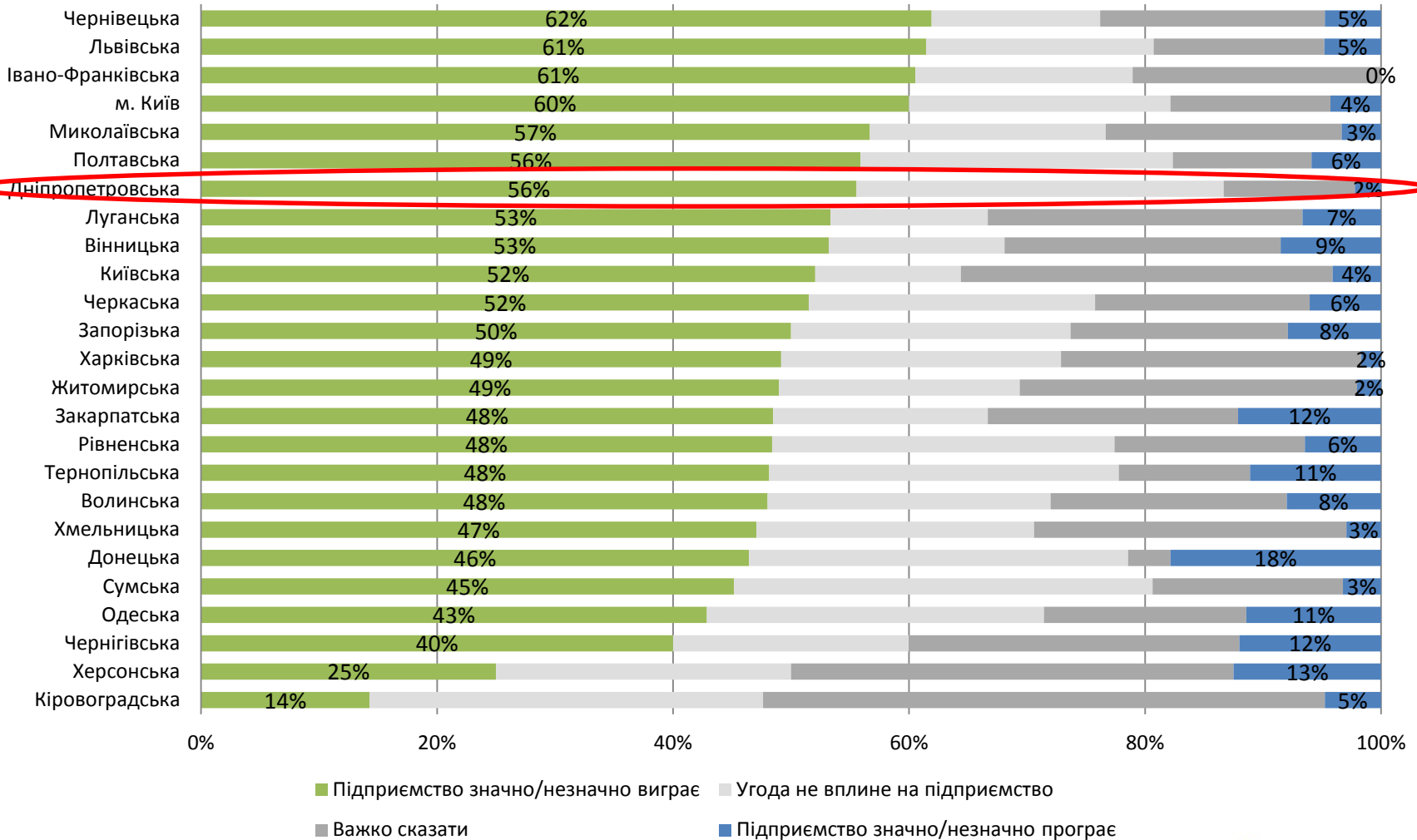

Вплив УА на бізнес: Дніпропетровська область

Очікуваний вплив УА на бізнес: 31

Дніпропетровська область

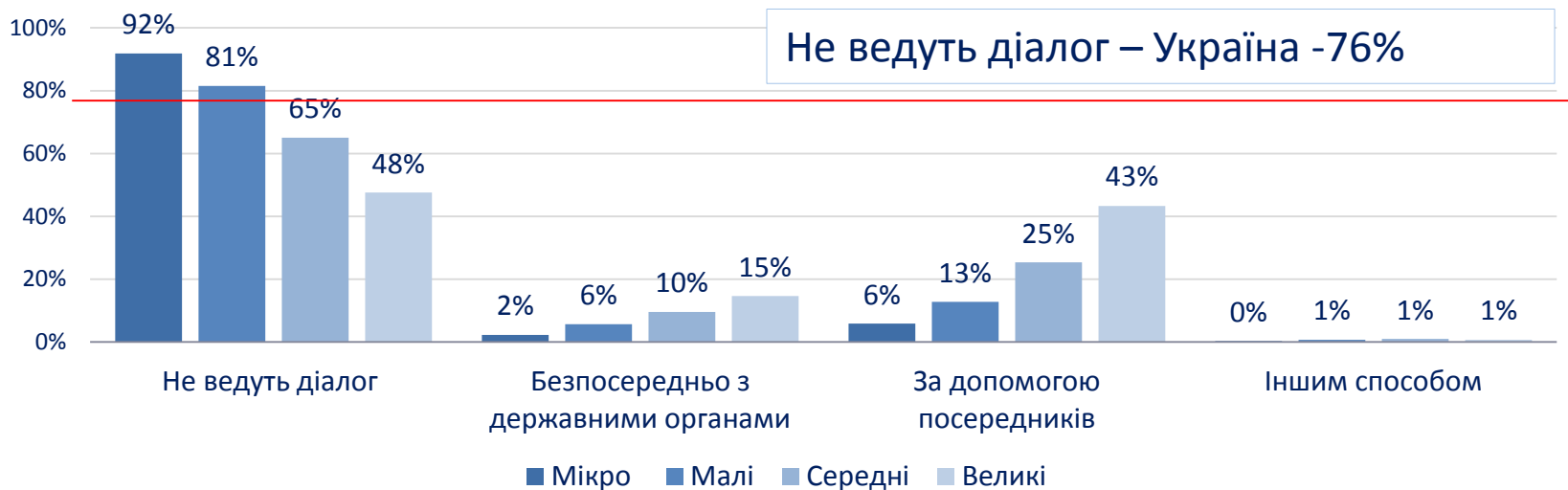

ДІАЛОГ З ПИТАНЬ БІЗНЕС-ВЛАДА

Діалог з державними органами

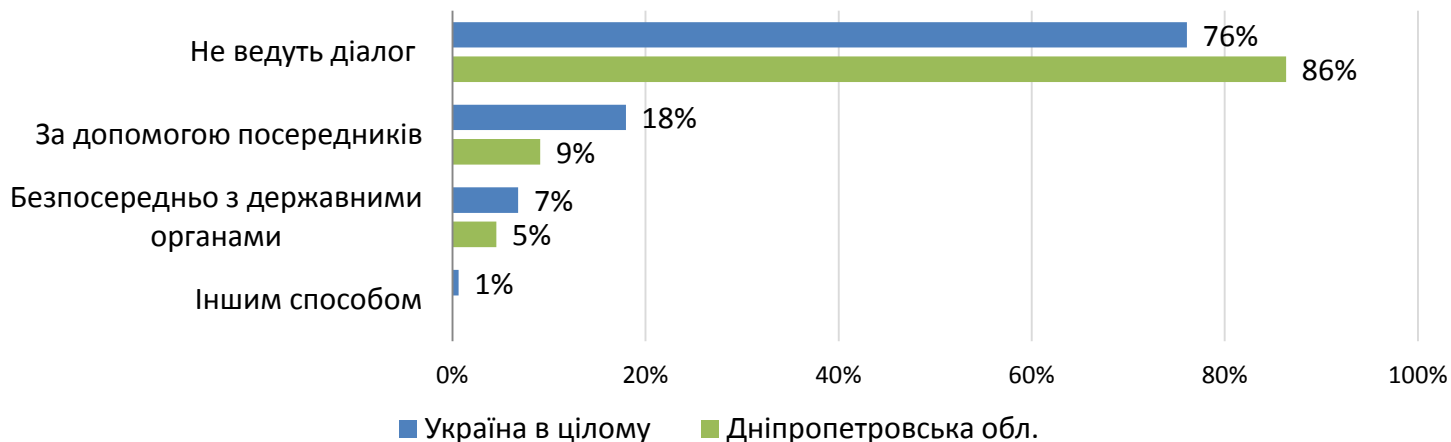

- Лише одне з чотирьох опитаних підприємств (24%) веде діалог з державними органами щодо спрощення процедур торгівлі
- Цей діалог переважно відбувається через посередників (бізнес-асоціації, ТПП)
- Зі збільшенням розміру підприємств зростає їхня залученість у діалог з владою
- Якщо лише одне із десяти мікропідприємств бере участь у такому діалозі, то серед великих підприємств – більше половини.

Діалог з державними органами: 34

Дніпропетровська область

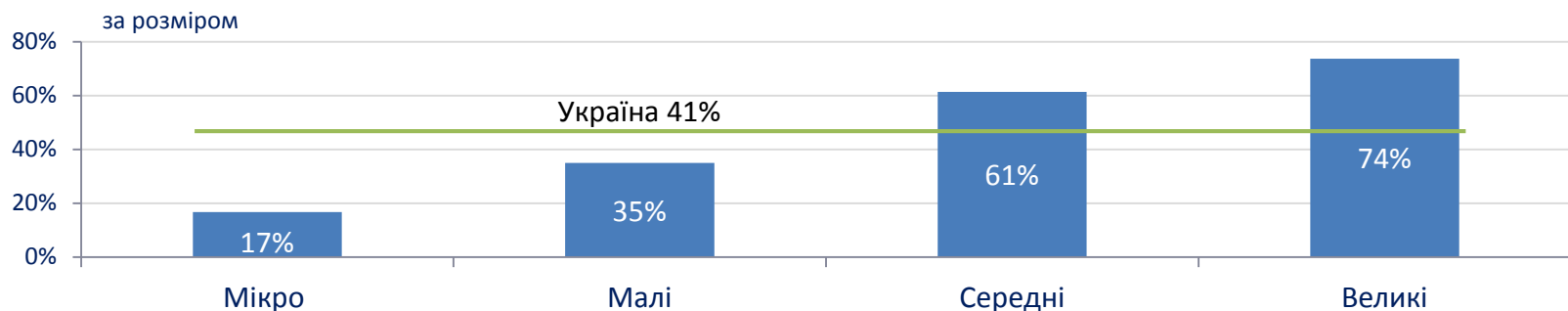
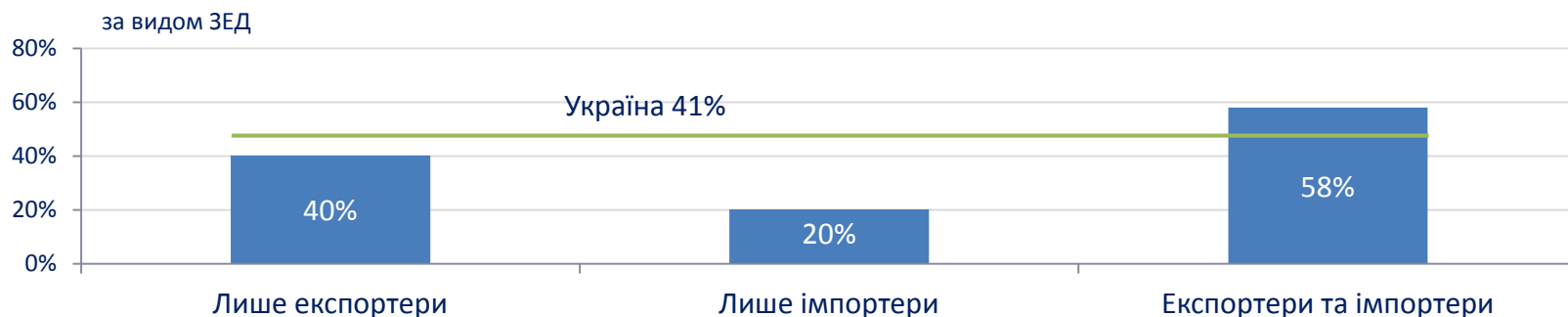
Ведення діалогу з органами влади

- Підприємства Дніпропетровської області менш активно ведуть діалог з державними органами щодо спрощення процедур торгівлі, ніж підприємства в цілому в Україні
- Цей діалог в області, як і в Україні загалом, переважно відбувається через посередників (бізнес-асоціації, ТПП)

Членство у бізнес-асоціаціях

- 41% підприємств є членами бізнес-асоціацій
- У Дніпропетровській області – на рівні України загалом: 40,5%
- Це переважно експортери та імпортери, а також підприємства більших розмірів

Висновки

- **Митні** та інші процедури, пов'язані зі здійсненням ЗЕД, залишаються складними для бізнесу
- Основними **проблемами** в роботі митниці, які не змінилися з 1-го моніторингу 2015 року, є **недосконале митне законодавство, корупція та хабарництво, недостатня прозорість та відкритість митниці**
- Український бізнес **нейтрально-позитивно оцінює** вплив УА та покладає **великі надії на майбутнє**
- Регіональні оцінки роботи митниць суттєво відрізняються

Усе це свідчить про потребу реформування митних органів у відповідності до вимог та зобов'язань України в Угоді про асоціацію з Європейським Союзом .

Контакти

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

вул. Рейтарська 8/5-А, Київ 01030, Україна
тел: +38-044-278-6360
e-mail: institute@ier.kiev.ua

www.ier.com.ua

[IER.Kyiv](https://www.facebook.com/IER.Kyiv)

[@IER_Kyiv](https://twitter.com/IER_Kyiv)